

Jeg mangler dén ordning, der finder et godt kompromis

Interview med Birgitte Arent Eiriksson. Medlem af Etisk Råd siden 2023. Derudover jurist og direktør i tænketanken Justitia.

Hvordan vil du beskrive dit menneskesyn?

Jeg er selv en mønsterbryder og den første i min familie, der har taget en længerevarende uddannelse. Det har givet mig en tro på, at vi selv kan være med til at påvirke vores egen skæbne, og jeg ønsker, at alle i videst muligt omfang skal have lov til at bestemme over eget liv. Så jeg er rundet af de liberale frihedsrettigheder, men jeg er samtidig meget bevidst om, at vi har forskellige forudsætninger for at leve vores liv. Vores samfund er efter min opfattelse fortrinsvist indrettet til ressourcestærke borgere, som har økonomi og personlige ressourcer til at gøre deres rettigheder gældende.

Ressourcesvage borgere har vanskeligere ved at få den hjælp, som de har behov for og ret til. Det gælder f.eks., når de skal navigere i komplekse digitale systemer, eller når hjælpen bliver betinget af, at de kan leve op til bestemte krav. De bliver således stillet dårligere rent retssikkerhedsmæssigt. Derfor har jeg en stor interesse for, hvordan man kan arbejde for at hjælpe mennesker bedst muligt. I mit arbejdsliv har jeg f.eks. stort fokus på socialt udsatte borgeres rettigheder og retssikkerhed og deres ret til selvbestemmelse. Jeg har også tidligere arbejdet med borgere med fysiske og kognitive udfordringer.

Går du ind for aktiv dødshjælp?

Jeg kan ikke svare ja eller nej til det spørgsmål. Der er ikke nogen løsninger, der er gode. Da vi diskuterede det i Etisk Råd, gjorde vi det især på baggrund af to konkrete modeller: Oregon- og Nederland-modellen. Jeg mener ikke, at nogen af de ordninger er gode eller løser det egentlige problem/dilemma. Jeg mener, at der kan være nogle meget få situationer, hvor der er tale om så ubærlig lidelse, at en aktiv dødshjælp ville være det rigtige, det mest etiske at gøre. Hvor livet indeholder meget stor lidelse og smerte, men ens død ikke er nært forestående. Her vil jeg mene, at næstekærligheden kan *byde* at tillade aktiv dødshjælp. Det kan nærmest opleves som tortur at være tvunget til at leve i ubærlig lidelse.

Det er samtidig vigtigt for mig at sige, at det selvfølgelig skal være et aktuelt, fast og vedvarende ønske fra den lidende. Så jeg vil fx ikke mene, at den nuværende sag med Preisler-familien ville kunne falde ind under dette, da hustruen var blevet dement og dermed ude af stand til at tage ordentligt stilling. Når jeg i Etisk Råd - som den eneste - ikke stemte imod aktiv dødshjælp bunder det i, at jeg ikke er afvisende overfor, at vi *undersøger*, om vi i disse ganske få tilfælde kan og skal tillade det. Men det er ikke det samme som at gå ind for aktiv dødshjælp.

Hvad er argumenterne for at indføre/ikke indføre aktiv dødshjælp i Danmark?

Hvis vi indfører dødshjælp, så ændrer det på vores syn på liv og død. Det er dét, der har afholdt mig fra at sige, at jeg går ind for det. Jeg mangler dén ordning, der finder den helt rigtige balance mellem vores grundlæggende samfundsværdier og selvbestemmelsesretten for personer, der ifølge dem selv lever et liv i ubærlig lidelse og ønsker en værdig afslutning.

Ikke at have en ordning er også en slags ordning. Hvis man vil begå selvmord på grund af ubærlig lidelse og fysisk er i stand til det, vil det ofte være stærkt belastende for både en selv, familien og omgivelserne, herunder dem der finder afdøde, ligesom man kan risikere at forværre sin situation, hvis det mislykkes. Hvis de pårørende føler sig forpligtede til at assistere med at afslutte et liv, risikerer de fængselsstraf. Samtidig kan der opstå tvivl om aktualiteten og fastheden i afdødes ønske om at dø, og det skaber en retssikkerhedsmæssig udfordring for begge parter.

Både at tillade og ikke at tillade aktiv dødshjælp har en pris.

Hvad bygger du dit argument på?

Som jurist har jeg et særligt fokus på, hvordan vi kan skabe et sundhedsvæsen med lige muligheder for alle. Der er i dag stor forskel på, hvem der har adgang til den palliative behandling. Som jeg ser det, er den palliative behandling til mennesker, som er døende, men når vi diskuterer aktiv dødshjælp, skal vi huske, at dem der ønsker det, ikke nødvendigvis er døende. Det er denne lille gruppe, som muligvis og under bestemte betingelser skal have adgang til aktiv dødshjælp. Samtidig skal der naturligvis sikres palliativ behandling til alle døende, som har behov for det og ønsker det.

Interviewet er udarbejdet af Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe-Herlev, Hillerød-Allerød og Gentofte 2023.